

SENARAI ULAMA NUSANTARA

**Oleh:
Tun Suzana Tun Hj Othman
Pertubuhan Kesedaran Melayu & Islam (KEMUDI)**

ULAMA NUSANTARA I

Nama	Tarikh	Tempat	Kitab	Fakta
Fatimah binti Maimun -ABR-	md 1101	Kedah & Jawa		Baginda puteri Sultan Kedah. Zuriat Nabi SAW
Abdullah al-Qumairi (anak murid Syeikh Abd Qadir al-Jilani)	1136	Kedah		Islamkan raja Kedah menjadi Sultan Muzaffar Shah
Abdullah Arif (anak murid Syeikh Abd Qadir al-Jilani)	1177	Perlak	Bahr al-Lahut	Ditulis dalam bahasa Arab.Kitab Tasawuf, membicarakan akidah dan kejadian alam semesta.
Syed Abdul Aziz -ABR-	1414	Melaka		Islamkan Sultan Melaka menjadi Sultan Muhammad Shah
Syed@Maulana Yusuff & Syed Menawar -anak & cucu SAZ- -ABR-	1420 an- sekitar 1500	Melaka		Menjadi Kadhi Melaka semenjak zaman Sultan Mansur Shah-Sultan Mahmud Shah
Maulana Abu Bakar -ABR-		Melaka	Dur'il Manzum	
Syeikh Ismail bin Abdullah al-Minangkabawi	1420 an- sekitar 1500	Melaka	<i>Nazham Silsilah</i>	Pelopor Tariqat Naqsyabandiyah al-Khalidiyah
Sultanul Ariffin Syeikh Ismail & saudaranya Syed Ibrahim & guru (mertua) Syeikh Yusuff as-Siddiq	1462- 1520	Pulau Besar, Melaka		Beserta 16 sahabat menjadikan Pulau Besar pusat dakwah, tarbiyah dan markaz hulubalang dalam jihad melawan Portugis.Makam

-ABR-				semuanya di Pulau Besar
-------	--	--	--	-------------------------

ULAMA NUSANTARA II

Nama	Tarikh	Tempat	Kitab	Fakta
Syed Hussein Jamadil Kubro -ABR_	1310- 1453	Patani-Jawa- Samudera Pasai		Induk atau <i>patriach</i> kepada ramai umara ulama Nusantara termasuk para WALI SONGO
Ali Nurul Alam putera Syed Hussein Jamadil Kubro -ABR-	Abad ke 14	Patani- Kelantan- Jawa		Induk atau <i>patricah</i> kepada ramai umara ulama Nusantara termasuk di Kedah, Patani, Banten & Cirebon (dari cucunya Sunan Gunung Jati)
WALI SONGO -ABR- Malik Ibrahim Sunan Ampel Sunan Giri Sunan Bonang Sunan Drajat Sunan Kudus Sunan Gunung Jati	Akhir abad ke 14 sehingga abad ke 16	Jawa Timur, Jawa Tengah & Jawa Barat	Primbon Wejangan Sunan Bonang ditemukan nama-nama seperti berikut: <i>i. Ihya Ulumuddin</i> karangan Imam al-Gazali <i>ii. Talkhis al- Minhajhaj</i> , dari kitab karangan Imam an- Nawawi <i>iii. Qut al-Qulub</i> , iv. Abu Yazid al- Busthamy vi. Muhyiddin Ibnu Arabi iii. Syeikh Abdul Qadir al-Jilani, Sultanul Awliya' x.dsb	Terkenal dengan fiqh dakwah dan hikmah.

Syeikh Yusuff Taj Al-Khalwati	1626-1699	Makassar Banten (mufti) Sri Lanka Capetown (SA)		Terkenal sbg tokoh umara-ulama pejuang sufi yg terserlah kekeramatannya
-------------------------------	-----------	--	--	---

ULAMA NUSANTARA III

Nama	Tarikh	Tempat	Kitab	Fakta
Hamzah Fansuri	Sekitar 1577-1604	Aceh	<i>i. Asrar al-'Ariffin</i> <i>ii. Syarah al-'asyiqin</i> <i>iii. Al-Muntahi</i> <i>Syair Burung Pingai</i> <i>Syair-syair tasawuf</i>	Hidup di zaman Sultan Alauddin, Sultan Mansur & Sultan Mukammil. Terkenal dgn kontroversi fahaman Wujudiyah. Pengubah syair Melayu pertama
Syeikh Muhammad Jailani Hasanji -Quraisy-	1577-1586	Aceh		Mengajar Ilmu Mantiq, Ilmu Ma'ani, Ilmu Bayan Ba'di, Ilmu Usul, Ilmu Fiqh, Ilmu Tasawuf
Syeikh Nuruddin ar-Raniri -Quraisy-	Sblm 1637 1637-1644	Pahang Aceh	<i>i. Siratal Mustaqim</i> <i>ii. Durrat al-Faraidh bin Syarah al-'Aqaid</i> <i>iii. Bustanus Salatin dll (30 judul)</i>	Ulama penasihat Sultan Iskandar Thani dan Sultanah Safiatuddin Aceh. Akrab dgn Tun Sri Lanang (Bendahara Johor 1565-1659)
Abdurrauf al Fansuri@ Singkel @Teungku di Kuala Syeikh (keturunan Hadhrami)	1615-1693	Aceh	<i>Mir'at ut-Tullab fi Tashil Ma'rifatil-Ahkam asy-Syar'iyah li'l-Maliki'l-Wahhab Mathla'ul Badrain,</i>	Disusun atas permintaan Sultanah Tajul Alam Safiatuddin. Karangan feqah Syafiee yang membicarakan aspek sosial, politik dan

			<i>Al-Kaukabud Durri jin Nuril Muhammad</i>	kehidupan beragama.
Shamsuddin Al-Sumaterani	(?-1630) Makamnya di Melaka	Aceh	<i>9 judul dalam Bhs Arab/ Jawi</i>	Pengikut fahaman Wahdatul Wujud
Syeikh Abdul Samad Al-Falembani	1704-1788	Palembang dan utara Sumatera	<i>i. Hidayat al-Salikin ii. Ratib Samman iii. Siyarus Salikin (& 5 judul lain)</i>	Kitab2 beliau antara rujukan meluas di Nusantara
Syekh Muhammad Arsyad al-Banjari	1710-1812	Banjar, Kalimantan	<i>Sabilal Muhtadin, dll</i>	Penasihat Sultan

ULAMA NUSANTARA IV

Nama	Tarikh	Tempat	Kitab	Fakta
Syeikh Abd Malik (Tokku Pulau Manis) -ABR-	Meninggal dunia 1736	Terengganu	<i>Terjemah Matan Hikam ibn Atoillah. Kifayah</i>	Mempunyai pusat pengajian terkenal di Pulau Manis. Mengembang tariqat Syazilyah. Mertua Sultan Zainal I T'ganu
Syed Yasin Binyahya & puteranya Abd Rahman, Toha, Abdullah, Hamid, Hussein, Yahya dan Salim -ABR-	Awal abad ke 18	Terengganu, dan tempat2 lain di Tanah Meayu		Sayyid Yasin menjadi menantu Sultan Zainal I T'ganu. Menjadi penasihat Sultan & patriarch kpd jurai ulama suluruh Tanah Melayu
Tokku Pulau Besar	1794-1878	Terengganu	<i>Kanz al-Awliya Al-Jawahir al-Saniyya Mukhtasar dan bbrp kitab lain</i>	Antara ulama awallun yg mengarang kitab kitab agama di T'ganu
Syed Abd Rahman (Tokku Paloh) Putera Tokku Pulau Besar -ABR-	1817-1917	Terengganu		Klg Tokku Paloh menjadi org kuat istana di zaman Sultan Zainal Abidin III T'ganu

Syed Abd Rahman Benyahya (putera Syed Yasin di atas) dan puteranya Abdullah, Abu Bakar, Hamid, Yusuf, Taha. Menurunkan Hbb Hashim	Abad 19 (era Bendahara Tun Ali Phg)	Pekan & Tekal, Pahang		Berkahwin dgn puteri bendahara Tun Ali Pahang
Syed Abu Bakar al-Khirid	Abad ke 20	Tekal, Pahang		Pengasas Sekolah Arab al-Khairiyah

ULAMA NUSANTARA V

Nama	Tarikh	Tempat	Kitab	Fakta
Raja Haji ibn Daeng Celak	1727-1784	Riau		Menjadi Yamtuan Muda Johor. Syahid melwn Belanda
Syeikh Daud bin Abdullah a-Fatoni	1769-1847	Patani Mekah	<i>Bulughul Maram Ilmu Tasawuf Munyatul Mushalli 'Iqdatl Jawahir Risalatul Masail Sifat Dua Puluh dll</i>	Hasil karya beliau yang sebenarnya tidak diketahui, tetapi melebihi 60 buah kitab yang antaranya dicetak di Mekah, Mesir, Turki, Patani, Singapura, Kelantan, dan Bombay
Syeikh Ahmad bin Muhammad Zain al-Fatoni	1856-1908	Patani Mekah	<i>Badr at-Tamam Jumanatut Tauhid, Hadiqah al- Azhar, Faridah al- Faraid fi 'Im al- 'Aqaid, dll</i>	Pencetus pengkaderan ulama Melayu di Mekah. Tokoh dan pelopor dunia Melayu Islam dlm berbagai bidang. Berpengaruh dlm dunia Melayu, Othmaniyyah, Mekah dan Mesir

Syeikh Muhammad bin Ismail al-Fatoni (Syeikh Nik Mat Kechik@Shaghir)	Akhir abad 19-awal abad 20	Patani Mekah	<i>Mathla'ul al-Badrain.</i>	Guru hampir semua ulama Melayu di Mekah. Menjadi Hakim Syarie Mekah,
Syeikh Ahmad bin Muhammad Yunus Lingga	Pertengahan abad 19	Riau Mekah	<i>Daqaiq al-Akhbar fi Zikri al-Jannah wa an-Nar, dll</i>	Digelar pakar@Qus Bhs Melayu. Syeikh Hj
Syeikh Idris al-Marbawi	1896-1989	Perak, Mesir, Timur Tengah	<i>Tafsir Quran al-Marbawi, Jami'u Ulum, dll</i>	Pengarang Kamus Arab-Melayu al-Marbawi

ULAMA NUSANTARA VI

Nama	Tarikh	Tempat	Kitab	Fakta
Raja Ali Haji Raja Ahmad	1808-1873	Riau	<i>Salasilah Melayu-Bugis, Tuhfat al-Nafis, Gurindam 12, Kitab Pengetahuan Bahasa dll</i>	Ulama, ahli sejarah, dan pujangga Melayu-Bugis
Habib Alwi bin Thahir al-Haddad	1934-1961	Hadramawt, Indonesia. Johor	<i>Al-Qaul al-Fash fi Ma li Bani Hashim wa Quraish wal Arab min al-Fadhl (2 jilid) Kitab 12000 fatwa, dsbnya</i>	Menjadi Mufti Kesultanan Johor. Aktif mengkaji dan menulis di pelbagai akhbar meliputi persoalan agama, kemasyarakatan, sejarah dan politik
Syeikh Muhammad Yusuff (Tok Kenali)	1868 – 1933	Kelantan		Penasihat agama kpd Menteri Besar Kelantan, ahli majlis Ulama Kelantandsbnya
Syeikh Ahmad bin Muhammad Yunus Lingga	Pertengahan abad 19	Riau-Lingga	<i>Daqaiqul Akhbar fi Zikril</i>	Pakar Bahasa Melayu. Pernah mengajar di Mekah

			<i>Jannati wan Nar</i>	dan menjadi Syeikh Hj khususnya kpd umat Riau
Syeikh Muhammad Said al-Linggi	1875-1926	Mekah, Negeri Sembilan	<i>Sullam al-Ta'rif ila 'Im al-Tasrif</i> (ilmu sarf). <i>al-Ahzab al-Irfaniyyat Wa al-Awarad al-Nuraniyyah</i>	<i>Khalifah Tariqat Ahmadiyyah. Nenda kpd Datuk Haji Murtadza bin Haji Ahmad, sekarang Mufti Negeri Sembilan.</i>

ABR=Ahlul-Bait Rasulullah ﷺ